

Muzeum Regionalne
w Środzie Śląskiej

Średzkie Zeszyty Naukowe

TOM 10/2018

Grzegorz Borowski, Krzysztof Kamiński

**SPRAWOZDANIE Z RATOWNICZYCH BADAŃ
ARCHEOLOGICZNYCH ZWIĄZANYCH Z BUDOWĄ DWÓCH
BUDYNKÓW MIESZKALNYCH JEDNORODZINNYCH
DWULOKALOWYCH W ZABUDOWIE BLIŹNIACZEJ
NA DZ. NR 264/32
W M. LUTYNIA, GM. LUTYNIA**

(decyzja DWKZ nr 1154/2017 z dnia 13.05.2017 r.)

Sprawozdanie ma charakter ostateczny

Środa Śląska 2018 r.

© Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej

WSTĘP

W związku z budową dwóch budynków mieszkalnych jednorodzinnych dwulokalowych w zabudowie bliźniaczej na dz. nr 264/32 w m. Lutynia, gm. Lutynia Muzeum Regionalne w Środzie Śląskiej na zlecenie p. Mateusza Krawczyka przeprowadziło nadzór prac ziemnych i ratownicze badania archeologiczne w obrębie wykopów związanych z w/w budynków.

Prace przeprowadzono w okresie od 11 do 14.07.2017 r. na podstawie Decyzji nr 1154/2017 „Pozwolenie na prowadzenie badań archeologicznych” wydanej przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z dnia 13.05.2017 r.

Uzasadnieniem decyzji była lokalizacja inwestycji w obszarze intensywnego osadnictwa pradziejowego, średniowiecznego i nowożytnego oraz w zasięgu stanowiska archeologicznego ujętego w wojewódzkiej ewidencji zabytków pod nr 14/41/79-26 AZP (osada późnośredniowieczna).

Badania przeprowadził dr Grzegorz Borowski i mgr Krzysztof Kamiński.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU BADAŃ

Lutynia znajduje się we wschodniej części powiatu średzkiego około 15 km na południowy-wschód od Środy Śląskiej i około 4 km na zachód od rzeki Bystrzycy.

Działka nr 264/32 znajduje się w północno-wschodniej części wsi Lutynia, na jej obrzeżach obejmowanych obecnie nowo powstającą zabudową (ryc. 1). Wschodni kraniec działki objęty jest zasięgiem stanowiska archeologicznego 14/41/79-26 AZP interpretowanego jako relikty osady z późnego średniowiecza (ryc.2, 3).

Lutynia położona jest na wysokości około 130-140 m n.p.m. na obszarze łagodnie opadającym na wschód w kierunku doliny niedalekiej Bystrzycy. Wzdłuż wschodniej granicy zabudowań płynie jedyny większy ciek wodny w pobliżu Lutyni. Biegnie on z północnego-zachodu na południowy-wschód i łączy się następnie z Bystrzycą.

Najstarsze wzmianki o Lutyni pochodzą z 1324 r. W dokumencie z tego roku książę wrocławski Henryk IV Probus nadaje wieś Lutynię (Gut Leuthin) braciom Tammo i Sidilmannowi. W 1336 r. bracia uzyskują potwierdzenie własności wsi od króla czeskiego Jana Luksemburskiego. W 1353 r. wieś obejmowała 68 łanów ziemi, z czego 7 łanów należało do sołtysa, z 2 plebana. Warto też wspomnieć, że w 1372 r. Lutynia uczestniczyła w budowie mostu na Bystrzycy zlokalizowanym w pobliskiej Leśnicy.

Kościół parafialny w Leśnicy pw. św. Józefa Oblubieńca NPM konsekrowano w 1335 r. Na początku XVII w. kościół został odnowiony i otoczony kamiennym murem zamykającym przestrzeń na planie prostokąta z cylindrycznymi bastejami w narożach. Kościół doznał znacznych zniszczeń w trakcie pruskich wojen o Śląsk (1757 r.) i wojen napoleońskich (1813 r.).

Lutynia jest wsią o układzie równoleżnikowym i długości około 2 km z kościołem umieszczonym centralnie pomiędzy dwiema ulicami: ul. Kościelną na północy i ul. Tadeusza Kościuszki na południu.

WYNIKI BADAŃ

Prace ziemne rozpoczęto od usunięcia koparką warstwy ornej do poziomu około 129,35 m n.p.m. Głębokość wykopu od strony południowej osiągnęła 60 cm, a od strony północnej około 20 cm. Odhumusowano obszar o planie prostokąta orientowanego dłuższą osią z północy na południe z lekkim odchyleniem w kierunku wschodnim i wymiarach około 24,5 x 12,5 m (ryc. 3, 4).

Po usunięciu warstwy ornej nie stwierdzono występowania na odsłoniętej powierzchni ruchomych bądź nieruchomych zabytków ruchomych (fot. 1, 2).

Kolejnym etapem prac było wytyczenie i wykopanie rowów fundamentowych (ryc. 4). Miały one generalnie kształt prostokąta o bokach mniej więcej 2 m krótszych niż wykop po odhumusowaniu (fot. 3, 5). We wnętrzu prostokąta wykonano ponadto 3 poprzeczne przekopy rozmieszczone co około 5 m (ryc. 4). Po prospekcji i doczyszczeniu profili potwierdzono wyniki wcześniejszych działań. W obrębie wykonanych wykopów nie występowały relikty osadnictwa pradziejowego, średniowiecznego czy wczesnonowożytnego.

W trakcie prac wykonano dokumentację 2 fragmentów profili odsłoniętych w trakcie prac ziemnych.

Profil 1 (zachodni z lekkim odchyleniem ku północy; ryc. 5, fot. 4)

Zlokalizowany w zachodniej krawędzi wykopu powstałego po odhumusowaniu, około 9,5 m od południowo-zachodniego narożnika wykopu. Wyróżniono w nim:

- 1) warstwę darni o grubości do 10 cm zalegającą na
- 2) warstwie ornej o grubości do 25 cm. Warstwę tworzyła jasnobrązowo-szara silnie spiaszczona próchnica. Niżej wyróżniono
- 3) warstwę podglebia w postaci jasnobrązowo-żółtego piasku z niewielką domieszką próchnicy o grubości do 15 cm, pod którą wyróżniono
- 4) jasnożółty piasek o grubości w odsłonięciu profilowym do 10 cm. Piasek reprezentował naturalną skałę macierzystą pokrywy glebowej, tzw. calec.

Profil 2 (północny z lekkim odchyleniem ku wschodowi; ryc. 6, fot. 6)

Zlokalizowany w pierwszym od południa poprzecznym wykopie fundamentowym w odległości około 2 m od ściany zachodniej budowanego domu. Wyróżniono w nim 3 naturalne warstwy calca. W stropie profilu zalegała:

- 1) warstwa szarawo-kremowego piasku reprezentująca spągowe warstwy podglebia. W profilu 2 osiągała ona grubość 21 cm. Niżej wyróżniono
- 2) siwą glinę z grudami jasnobrązowo-żółtej gliny o grubości do 23 cm zalegającą na
- 3) jasnokremowym piasku. Jego grubość w odsłonięciu wynosiła maksymalnie 29 cm.

WNIOSKI

W wyniku badań stwierdzono, że prace ziemne związane z budową dwóch budynków mieszkalnych jednorodzinnych dwulokalowych w zabudowie bliźniaczej na dz. nr 264/32 w m. Lutynia, gm. Lutynia nie naruszały nieruchomych zabytków archeologicznych. Występowania archeologicznych zabytków ruchomych nie stwierdzono także w usuwanym z obszaru budowy humusie. Grubość warstwy ornej na obszarze inwestycji wynosiła około 35 cm.

LUTYNIA pow. średzki
działka nr 264/32
budowa dwóch budynków
mieszkalnych jednorodzinnych

DZIENNIK BADAŃ ARCHEOLOGICZNYCH

11.07.2017.

Odhumusowanie powierzchni w zakresie budowy budynku mieszkalnego.

Prospekcja wykopu oraz doczyszczanie powierzchni wykopu i profili.

Wykonanie odpowiedniej dokumentacji fotograficznej, rysunkowej i opisowej.

Występowania zabytków archeologicznych nie stwierdzono.

14.07.2017

Wykonanie wkopów fundamentowych pod budynek mieszkalny.

Prospekcja wykopów oraz doczyszczanie powierzchni wykopów i ich profili.

Wykonanie odpowiedniej dokumentacji fotograficznej, rysunkowej i opisowej.

Występowania zabytków archeologicznych nie stwierdzono.

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja inwestycji w obrębie wsi

Ryc. 2. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja działki na fragmencie planu zagospodarowania przestrzennego

Ryc. 3. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja wykopu pod budynek w obrębie działki

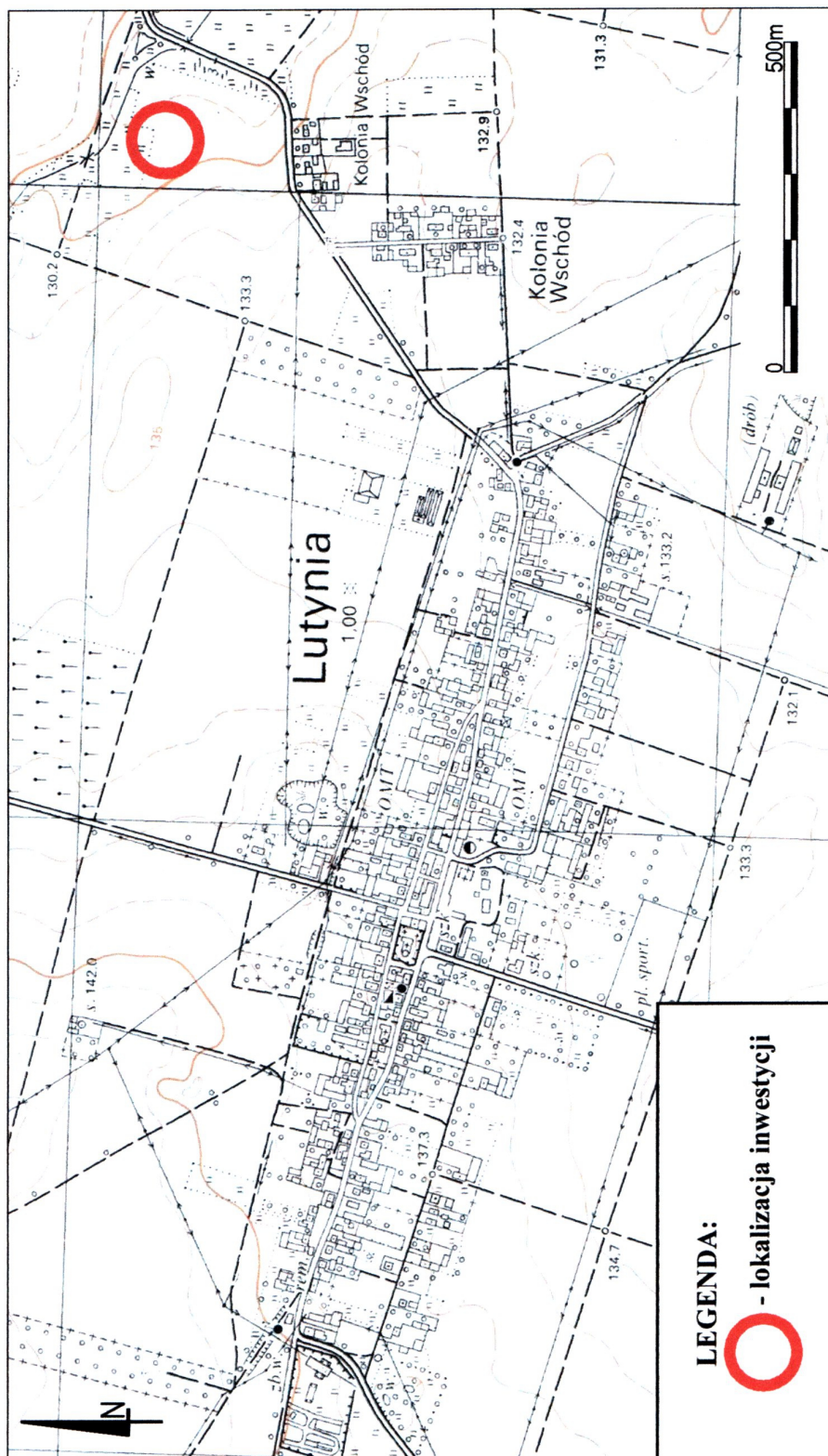
Ryc. 4. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja udokumentowanych fragmentów profili w obrębie obszaru odhumusowania i w obrębie wykopów fundamentowych

Ryc. 5. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Profil 1

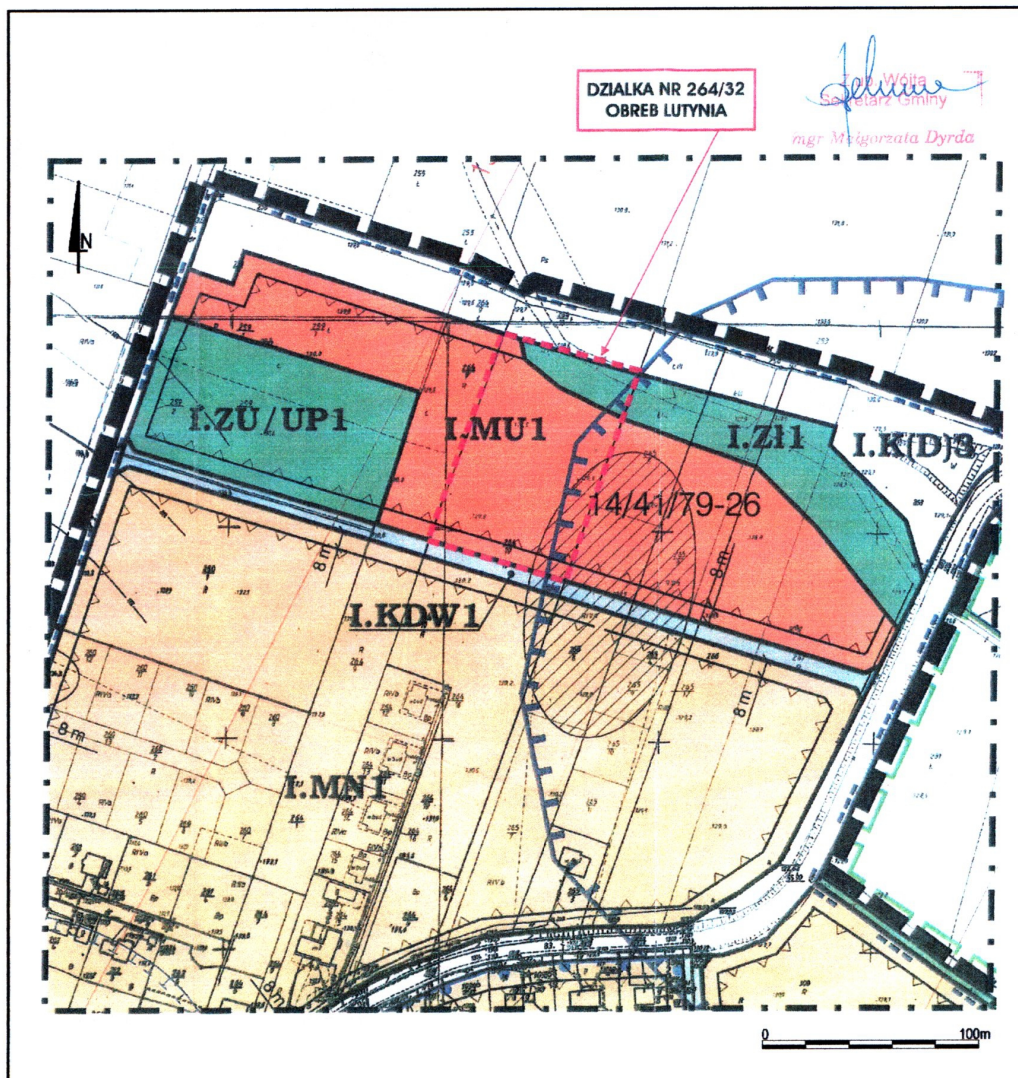
Ryc. 6. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Profil 2

SPIS FOTOGRAFII

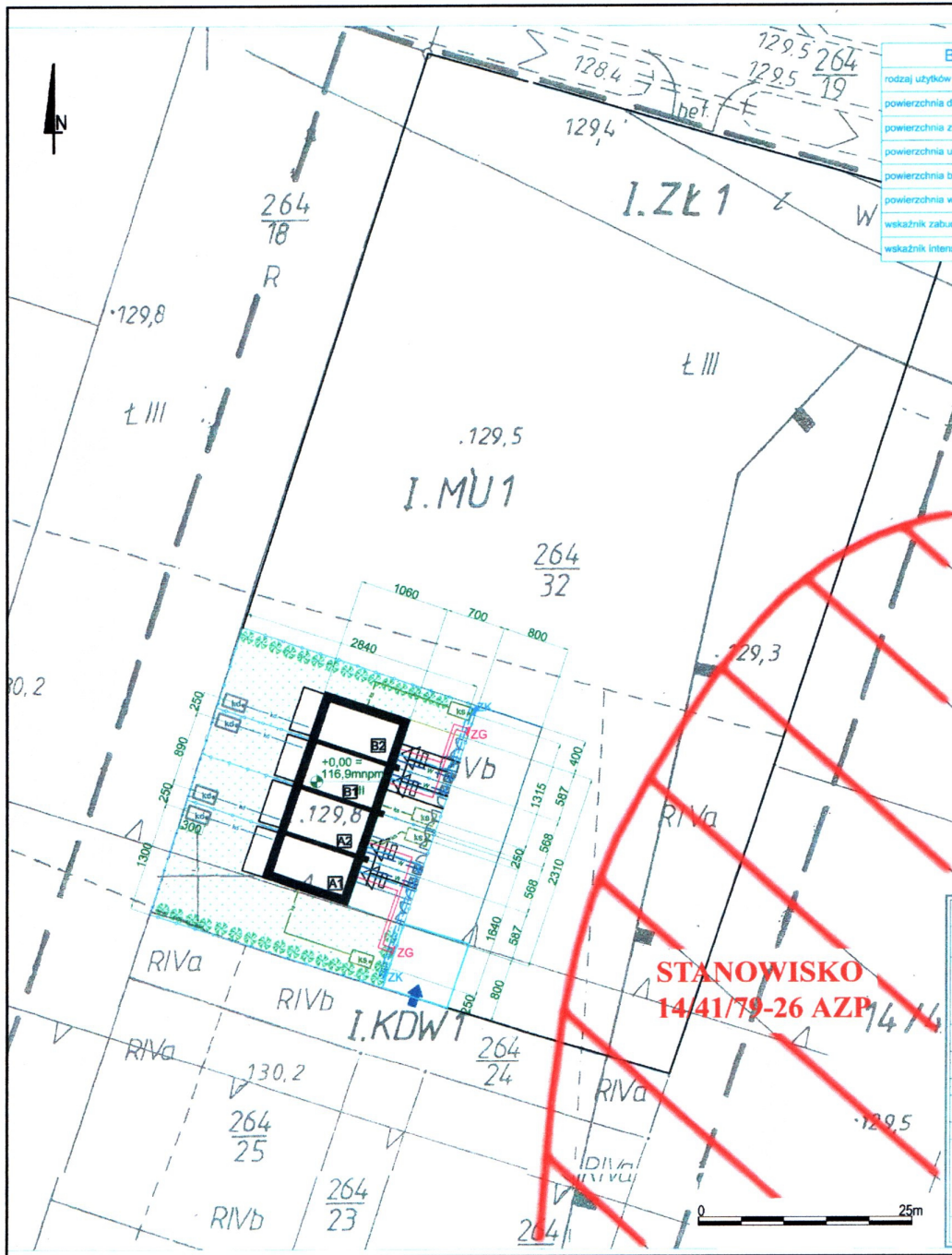
- Fot. 1. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Obszar badań po odhumusowaniu. Widok z południowego-zachodu
- Fot. 2. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Obszar badań po odhumusowaniu. Widok z południa
- Fot. 3. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Obszar badań w trakcie wykonywania wykopów fundamentowych. Widok z północnego-wschodu
- Fot. 4. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Profil zachodni wykopu. Widok ze wschodu
- Fot. 5. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Wykop fundamentowy pod ścianę zachodnią budynku. Widok z południa
- Fot. 6. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Profil północny wkopu fundamentowego jednej ze ścian wewnętrznych. Widok z południa

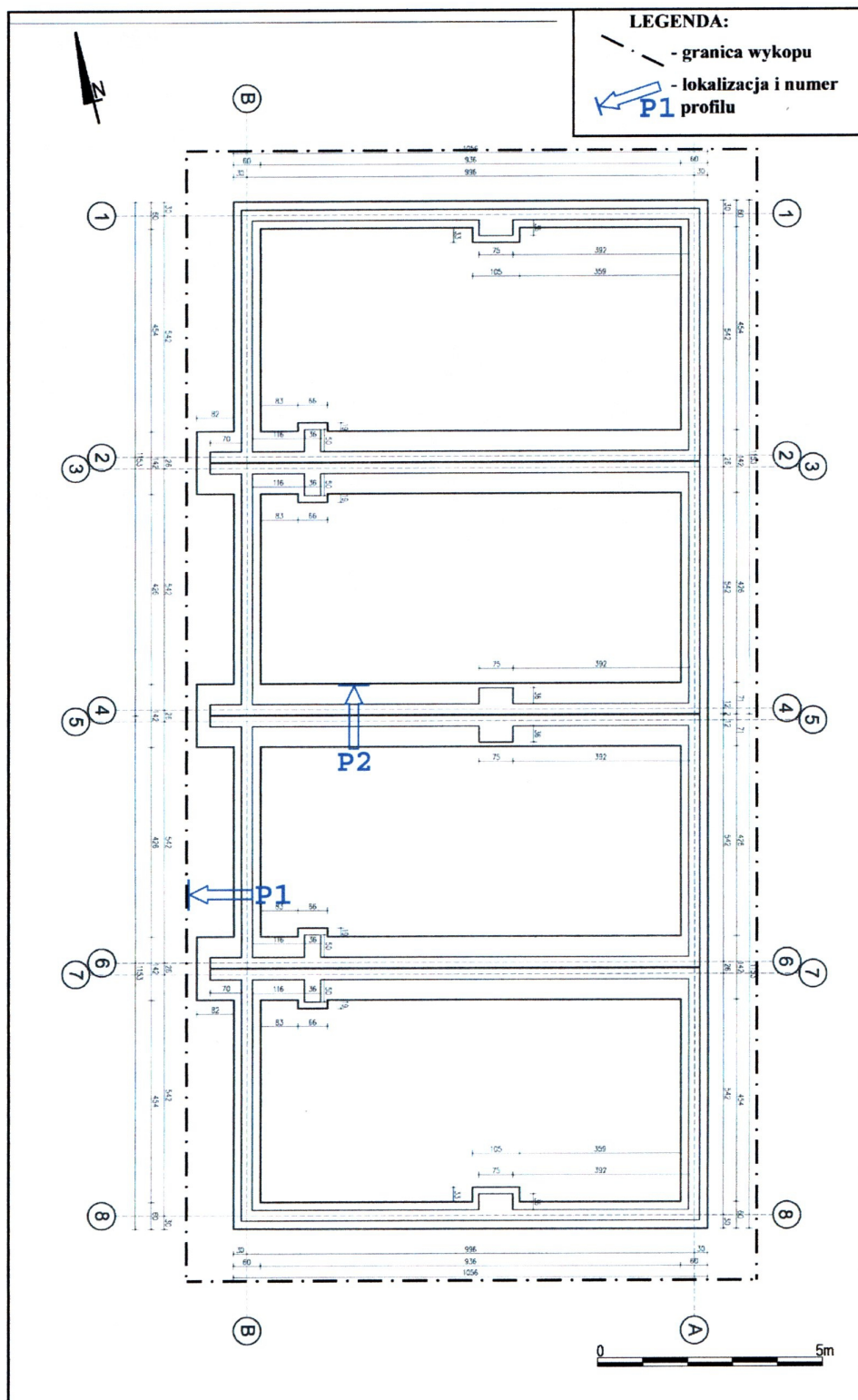
Ryc. 1. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja inwestycji w obrębie wsi

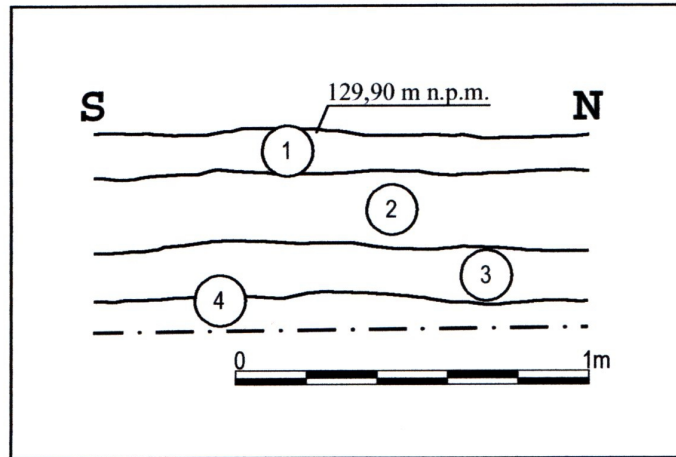
Ryc. 2. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja działki na fragmencie planu zagospodarowania przestrzennego

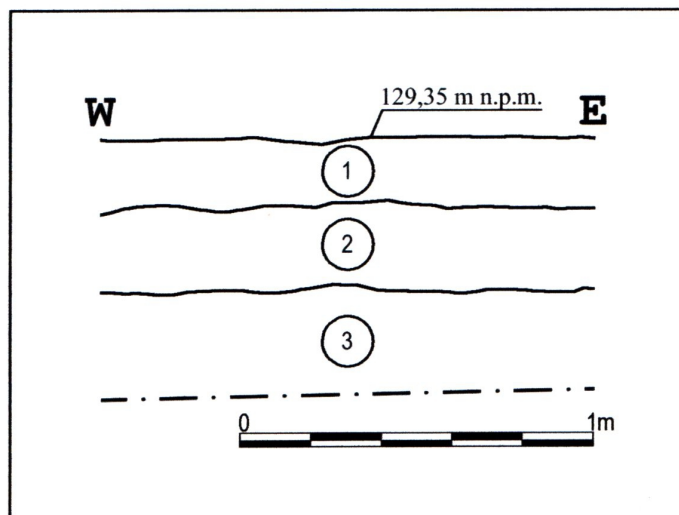
Ryc. 3. Lutyńia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja wykopu pod budynek w obrębie działki

Ryc. 4. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Lokalizacja udokumentowanych fragmentów profilu w obrębie obszaru odhumusowania i w obrębie wykopów fundamentowych

Ryc. 5. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Profil 1

Ryc. 6. Lutynia pow. Średzki dz. nr 264/32. Profil 2

FOTOGRAFIE

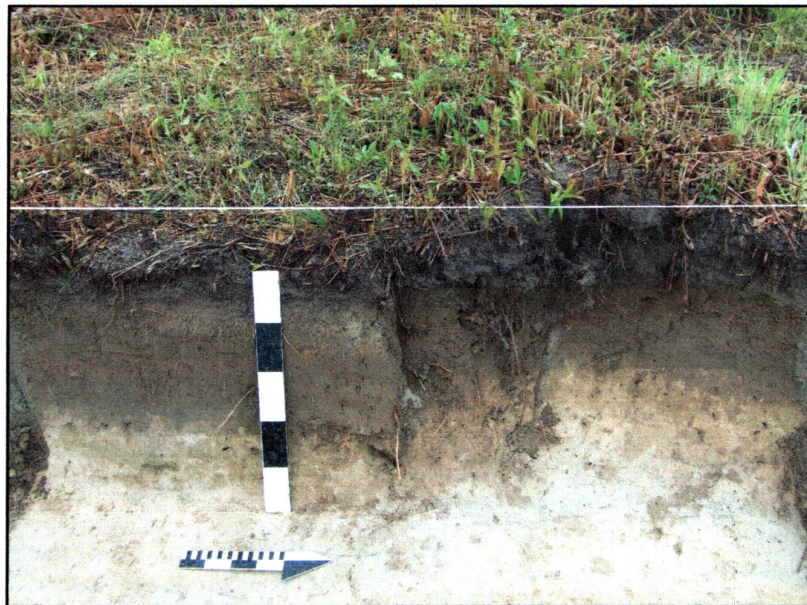
Fot. 1. Lutynia pow. Średzki dz. Nr 264/32. Obszar badań po odhumusowaniu. Widok z południowego-zachodu

Fot. 2. Lutynia pow. Średzki dz. Nr 264/32. Obszar badań po odhumusowaniu. Widok z południa

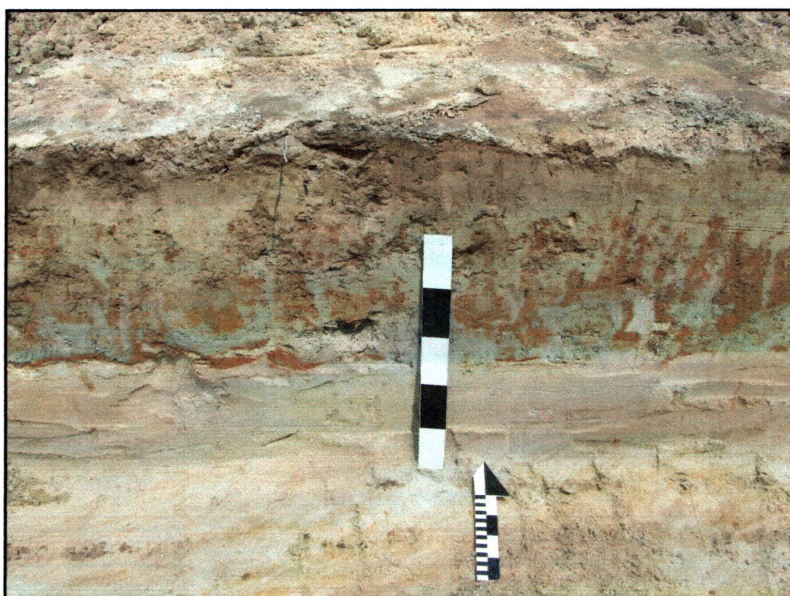
Fot. 3. Lutynia pow. Średzki dz. Nr 264/32. Obszar badań w trakcie wykonywania wykopów fundamentowych. Widok z północnego-wschodu

Fot. 4. Lutynia pow. Średzki dz. Nr 264/32. Profil zachodni wykopu. Widok ze wschodu

Fot. 5. Lutynia pow. Średzki dz. Nr 264/32. Wykop fundamentowy pod ścianę zachodnią budynku. Widok z południa

Fot. 6. Lutynia pow. Średzki dz. Nr 264/32. Profil północny wkopu fundamentowego jednej ze ścian wewnętrznych. Widok z południa